

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**14 Mayıs 2020
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

14 Mayıs 2020 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Yurtdışında Daimî Görevlere Atanacak Personel Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 2539)
- Motorlu Araçlar ve Römorkları ile Bunlar İçin Tasarlanan Aksam, Sistem ve Ayrı Teknik Ünitelerin Genel Güvenliği ve Korunmasız Karayolu Kullanıcılarının ve Yolcuların Korunması ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (AB/2019/2144)
- Ticaret Bakanlığı Taşra Teşkilatı Personeli Kılık ve Kıyafet Yönetmeliği
- Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Hidrojen ile Çalışan Motorlu Araçların Tip Onayına İlişkin Yönetmeliğin ((AT) 79/2009) Uygulama Tedbirleri ile İlgili Tebliğ (Tebliğ No: SGM-2013/21)’in Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ
- Motorlu Araçların ve Bunlar İçin Tasarlanan Römorklar, Sistemler, Aksamlar ve Ayrı Teknik Ünitelerin Genel Güvenliği ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (661/2009/AT)’nin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: SGM-2014/33)’in Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ
- Yayaların ve Diğer Korunmasız Karayolu Kullanıcılarının Korunması Hakkında Motorlu Araçların Tip Onayı ile İlgili Uygulama Usul ve Esaslarına İlişkin Tebliğ (SGM: 2010/9)’in Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ
- 2020 Yılı Nisan Ayına Ait Dahilde İşleme İzin Belgelerinin (D1) Listesi
- 2020 Yılı Nisan Ayına Ait Yurt İçi Satış ve Teslim Belgelerinin (D3) Listesi
- 2020 Yılı Nisan Ayına Ait Hariçte İşleme İzin Belgelerinin (H) Listesi
- 2020 Yılı Nisan Ayına Ait Vergi, Resim ve Harç İstisnası Belgelerinin (Y) Listesi
- Firma Talebine İstinaden İptal Edilen Dahilde İşleme İzin Belgeleri Listesi
- Karayoluyla Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban/Tavan Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ
- Karayolu Yolcu Taşımacılığında Kullanılan Terminallere İlişkin Tavan Ücret Tarifeleri Hakkında Tebliğ
- Teminatlı Menkul Kıymetler Tebliği (III-59.1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (III-59.1.ç)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 12/2/2020 Tarihli ve 2016/59578 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 10/3/2020 Tarihli ve 2017/39270 Başvuru Numaralı Kararı

Sütte stok sorunu yaşıyor

Koronavirüs salgını ile birlikte paket süt tüketimi yüzde 40'a yakın artış gösterirken ev dışı tüketim ise cafe, restoran ve otellerin kapalı olması nedeni ile durdu. Bu da tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de stok sorununa yol açtı.

14 Mayıs 2020

Koronavirüs salgını ile birlikte paket süt tüketimi yüzde 40'a yakın artış gösterirken ev dışı tüketim ise cafe, restoran ve otellerin kapalı olması nedeni ile durdu. Bu da tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de stok sorununa yol açtı. ABD bu sorununu sütü dökerek ortadan kaldırırken, Türkiye ise tereyağı gibi farklı ürünlere yöneldi. Bu da tüm dünyada tereyağı ve süt tozu fiyatlarında düşüşe yol açtı. Sektör temsilcileri Türkiye'de arz fazlasının devam etmesi halinde süt tozu desteğinin gelebileceğini belirtti. Türkiye Gıda ve  cecek Sanayii dernekleri Federasyonu (TGDF) tarafından düzenlenen 'COVID-19 Sonrası Süt ve Süt  r nleri Sektörü' konulu webinarda konuşan Pınar Süt Genel Müdürü Gürkan Hekimoğlu, koronavirüs döneminde sokak s t  l ğ n n yüzde 13 azaldığına dikkat çekti. Arz fazlası olduğunu söyleyen Hekimoğlu, hali hazırda sanayicinin stok maliyetlerine katlandığını belirtti. Böyle durumlarda devletin süt tozu stratejik olarak alabilmesi gerektiğini dile getiren Hekimoğlu, "Avrupa'da ABD'de ihtiyaç duyulduğunda bu tarz destekler veriliyor" dedi. Eker Süt Genel Müdürü Hamit Can ise Türkiye'de sanayicinin üreticiye sorun yaşatmadan sütü aldığına dikkat çekerek, AB'de

Çiğ sütün alınmaması nedeni ile süt fiyatlarında gerileme yaşandığını anlattı. Can, “Perakendede vadeler ile ilgili sıkıntılar var. şu an maalesef perakende tarafında 120 günlere varan vadelerle süt satıyoruz.Bir ay vade ile aldığımız sütten elde ettiğimiz ürünü 90-120 gün vadeler ile satıyoruz. Ciddi bir düzenlemeye ihtiyaç var” dedi. Koronavirüs döneminde perakende tarafında yüzde 40'lara varan artışlar olduğunu anlatan Can, ev dışı tüketimin ise tamamen durduğunu söyledi. Aynes Genel Müdürü Murat Hocalar da, sektörün koronavirüse çok hızlı adapte olduğunu kaydetti.

Haziranda fiyat artışı bekliyoruz

Türkiye Süt reticileri Merkez Birliği Başkanı Tefik Keskin, sütlerin toplanmasında sıkıntı yaşandığını belirtti. Devam etmesi halinde süt tozu desteğinin gelebileceğini anlatan Keskin, “Arz fazlası var ancak kur da çok yükseldi. Bu nedenle yem maliyetleri de arttı. Haziranda zam bekliyoruz” dedi. Dünyadaki arz fazlası, süt ürünleri fiyatlarına yansıdı. Süt tozu ve tereyağı fiyatları ocaktan bu yana düştü. Almanya’da yağsız süt tozunun ton fiyatı ocaktan bu yana yüzde 23 düşerek 2 bin 33 euroya gerilerken, Hollanda’da yüzde 26 düşerek bin 935 euro oldu. Tereyağı ise Almanya’da yüzde 16 düşerek 3 bin 50 euro, Hollanda’da yüzde 13 gerileyerek 3 bin 247 euro oldu.

Tadım'dan yerli ay çekirdeği için çiftçiye sürdürülebilir üretim desteği

Tadım, yerli beyaz ay çekirdeği üretimi konusunda, Önder Çiftçi listesinde bulunan ana tedarikçisi çiftçileri, sürdürülebilir ve doğru tarım uygulamaları hakkında destekleyerek uzun vadeli bir iş modeli oluşturuyor.

13 Mayıs 2020

Ambalajlı kuruyemiş markası Tadım, Önder Çiftçi listesinde bulunan tedarikçileri ve iş yaptığı tüm çiftçileri, beyaz ay çekirdeğinin rekoltesini artırmak, tedarik sürecinde yıllık rekolte risklerini minimize etmek ve sürdürülebilir üretimi sağlamak gibi konularda bilinçlendirme çalışmaları ile üretime teşvik ediyor. Bu kapsamda çiftçileri belirli sınıflar altında aynı ve nakdi avanslar ile destekleyen Tadım, Önder Çiftçi listesi dışında kalan üreticilerin beyaz ay çekirdeği ekimine teşvik edilmesi için de "Üye Çiftçi" uygulamasını başlattı.

Destek kapsamında, dijital tarım uygulamaları doğrultusunda tüm çiftçiler için tarlalardan veri toplanması ve bu veriler analiz edilerek düzeltici, iyileştirici, önleyici faaliyetlere ve bilgiye dönüştürülmesi noktasında deneme çalışmaları

devam ediyor. Ayrıca çiftçinin bulunduğu bölgeni ihtiyaçlarına göre tohum, taban gübresi, üst gübre, sulama, mazot ve işçilik konusunda da çiftçiye destek verilecek.

“Yerli üreticiyi korumak istiyoruz”

Konuyla ilgili açıklama yapan Tadım Pazarlama Ofisi Genel Müdürü Emre Tekinalp, ithalatı artan siyah çekirdek karşısında, yerli üreticiyi korumak istediklerini vurguladı. Tekinalp, “Hem tüketicilerimize ve hem de üreticilerimize yönelik sorumluluklarımız var ve biz bu sorumluluklarımızın bilincindeyiz. Tüketicie olan sorumluluğumuz en kaliteli ürünü sunmaktır. Üreticiye olan sorumluluğumuz ise onları desteklemek ve ürünlerinin pazara sunulmasına yardımcı olmaktır” dedi.

Tarımın stratejik bir sektör olduğunu vurgulayan Tekinalp, ay çekirdeğı ithalatına karşı çiftçilerle birlikte hareket etmek gerektiğine dikkat çekti. Tekinalp, “Uzun vadeli ve güvenilir bir iş modeli ile sürdürülebilir doğru tarıma destek olacağız. Aynı zamanda, pazarda yaşanacak olası olumsuz durumlardan üreticilerimizin etkilenmesini minimuma indireceğiz. Ay çekirdeğı tarımının geleceğini garanti altına alacak bu çalışma modelinde, üreticilerimizi, mazot, işçilik, gübre gibi konularda da destekleyeceğiz” diye konuştu.

Ödemeler dengesinde 22 ayın en yüksek açığı

Cari işlemler dengesi, martta 4 milyar 923 milyon dolar açık verdi. Piyasa beklentisi olan 3.6 milyar doların üstünde gelen veride, ihracattaki keskin düşüş ve ithalattaki artış ile turizm gelirlerinde yaşanan kayıp etkili oldu. Petrol faturasındaki düşüş enerji ithalatı kalemini rahatlatırsa da koronavirüsün ihracat ve turizmde yarattığı olumsuz tablo, cari işlemler hesabındaki bozulmaya katkı verdi. 12 aylık cari işlemler fazlası da 1 milyar 463 milyon dolara geriledi. Yabancı yatırımcıların 7,7 milyar dolarlık çıkış yaptığı mart ayında, Merkez Bankası resmi rezervlerinde ise 16 milyar 589 milyon dolar net azalış yaşandı. Türkiye'nin cari işlemler hesabı, martta 4 milyar 923 milyon dolar açık verdi. Piyasa beklentisi olan 3.6 milyar doların üstünde gelen veride ihracattaki keskin azalma, turizm gelirlerindeki kayıp etkili oldu.

Petroldeki düşüş enerji ithalatı kalemini rahatlatırsa da koronavirüsün ihracat ve turizmdeki olumsuz durumu cari işlemler hesabına daha sert etki yaptı. 12 aylık cari işlemler fazlası ise 1 milyar 463 milyon dolara geriledi. Merkez Bankası resmi rezervlerinde martta 16 milyar 589 milyon dolar net azalış yaşandı.

Merkez Bankası yaptığı açıklamada cari açıktaki gelişmede dış ticaret açığının geçen yılın aynı ayına göre 3 milyar 551 milyon dolar artarak 4 milyar 289 milyon dolara ulaşmasının etkili olduğunu vurguladı. İthalattaki düşüş ihracattaki sert düşüşten daha yavaş kaldı. Bu durum dış ticaret açığının artmasına neden oluyor. Açıklamada, hizmetler dengesi kaynaklı net girişlerin 918 milyon dolar azalarak 735 milyon dolara gerilemesinin ve geçen yılın aynı ayında 131 milyon dolar net giriş gözlemlenen ikincil gelir dengesi kaleminde bu ay 197 milyon dolar çıkış olmasının da etkisinin büyük olduğu belirtildi.

Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise, bir önceki yılın mart ayında 3 milyar 930 milyon dolar fazla vermişken, bu yıl martta 1 milyar 160 milyon dolar açık verdi. Hizmetler dengesi altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler, bir önceki yılın aynı ayına göre 529 milyon dolar azalarak 514 milyon dolar oldu. Geçen yıl martta seyahat gelirleri 1 milyar 43 milyon dolar seviyesindeydi. Önümüzdeki aylarda seyahat gelirlerindeki keskin düşüşün sürmesi bekleniyor. Koronavirüs etkisinin normalleşmeye

Portföy yatırımlarında 5.5 milyar dolar çıkış

Açıklamada birincil gelir dengesi kalemi altında yatırım geliri kaleminden kaynaklanan net çıkışların, bir önceki yılın aynı ayına göre 9 milyon dolar azalarak 1 milyar 49 milyon dolar olduğu kaydedildi.

Doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler, bir önceki yılın aynı ayına göre 14 milyon dolar azalarak 796 milyon dolara geriledi.

Portföy yatırımlarında ise 5 milyar 498 milyon dolar net çıkış yaşandı. Yabancılar hisse senedi piyasasında 1 milyar 63 milyon dolar ve devlet iç borçlanma senetleri piyasasında 2 milyar 118 milyon dolar net satış yaptı.

Swap beklentisi doları 7 liranın altına çekti

Türkiye piyasaları iki gündür gelişmekte olan diğer ülkelere göre daha iyi bir performans gösteriyor. Bu performansın altında yatan neden ise piyasada Çin ve Japonya merkez bankalarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TBMB) yapacağı olası bir swap anlaşması. Piyasada konuşulanlar anlaşmanın yakın olduğu yönünde. Swap anlaşması ile Türkiye'ye 3 milyar dolar geleceğini bekleyenler de var, anlaşmanın farklı bankalarla toplamda 10-15 milyar dolara çıkacağını düşünler de.

Bu söylentiler Türkiye piyasalarının dünya piyasalarından pozitif ayrışmasını da sağladı. Dolar 7 liranın altında 6.97 lira seviyelerinde Borsa İstanbul ise yükselişte. Koronavirüs salgınında ikinci dalga endişeleri ile ABD borsalarında yaşanan kayıplar küresel borsaları kırmızıya döndürmüştü. BIST 100 Endeksi ise, son 7 günlük düşüş sürecinden önceki gün zıplayarak çıktı. Önceki gün yüzde 1.86 artışla 99 bin 615'e ulaştı dün de yükseliş yüzde 1 seviyelerinde ve 100 bin seviyesi yeniden aşıldı. Swap hattı anlaşmasının yakın olduğuna ilişkin beklentiler piyasaları olumlu etkiledi.

Hem Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak hem de Merkez Bankası Başkanı Murat Uysal swap hattı için görüşmelerin sürdüğünü belirtmişti. Verilen bilgilere göre G20 ülkeleri başta olmak üzere yüksek dış ticaret açığı verdiğimiz ülkelerle görüşülüyordu. Piyasa uzmanlarına göre bu ülkelerin başında Japonya, Çin, İngiltere, Katar merkez bankaları geliyor. Bu ülkelerin yanı sıra Avrupa Merkez Bankası ile de görüşüldüğü yine uzmanlar tarafından dile getirilmişti.

Anlaşmalarla 50 milyar dolar seviyesinde bir kaynak girişi sağlanmasının Türk Lirası'na ve TL varlıklarına olumlu yansıtacağına dikkat çekiliyor.

Bu arada Kabine Toplantısı açıklamalarda bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Başakşehir Şehir Hastanesi'nin 21 Mayıs'taki açılışının Japonya Başbakanı Şinzō Abe ile birlikte yapılacağını açıklamıştı. Başbakan Abe'nin de açılışa katılacak olması piyasada beklentileri daha da artıran bir işaret olarak yorumlandı. Japonya Merkez Bankası (BoJ), Amerikan Merkez Bankası Fed'in 2008 krizinden bu yana kullandığı swap hattına dahil.

Ekonomik Kalkan 240 milyara ulaştı

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Ekonomik İstikrar Kalkanı adımlarının maddi olarak 240 milyar liraya ulaştığını söyledi. Albayrak, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun (DEİK) video konferans ile düzenlediğı DEİK Talks programı kapsamında DEİK Başkanı Nail Olpak'ın sorularını yanıtladı.

COVID-19 pandemisi ile mücadelede devreye alınan Ekonomik İstikrar Kalkanı adımlarının maddi tutarı 240 milyar TL'ye ulaştığını aktaran Albayrak, "Bu miktar, milli gelirin yüzde 5'i civarındadır. Eğer bazı ülkeler gibi ekonomik büyüklüğünü çarpan etkisiyle ifade etmemiz gerekirse, bu rakam 525 milyar TL'yi bulmaktadır. Bu da milli gelirin yaklaşık yüzde 11'ine denk gelmektedir" dedi.

Bu çerçevede yaklaşık 5 milyon aileye nakdi yardım yaptıklarını açıklayan Albayrak, "İşini kaybeden vatandaşlarımızı da ayrıca bu yardım kapsamına aldık. KGF paketli İş'e devam paketi kapsamında 190 bin 453 firmamıza yaklaşık 137 milyar TL'nin üzerinde finansman sağlandı. Buradaki şirketlerin yüzde 97'sini KOBİ'ler oluşturdu. Aylık geliri 5 bin TL'den az vatandaşlarımız için sunulan destek kapsamında 5 milyon 582 bin vatandaşımıza 33 milyar TL'yi aşkın kaynak sunuldu" diye konuştu.

1 milyon 16 bin 600 esnafa 23 milyar TL'nin üzerinde finansman desteğı sağladıklarını anlatan Albayrak, tüm başvurularda yüzde 85'in üzerinde, dünyada eşi benzeri olmayan bir geri dönüşle, finansman sağlama oranı yakaladıklarını, bankacıların bunun ne kadar önemli detay olduğunu farkında olduğunu söyledi. Eksiklerin olabileceğı, ancak devamlı olarak sahadan talepleri toplamaya ve gereken ilave tedbirleri almaya devam ettiklerini vurgulayan Albayrak, bundan sonraki süreçte de en iyi, en doğru politikaları uygulayacaklarını söyledi.

TMO BAYRAMDAN SONRA BUĞDAY ALIMINA BAŞLAYACAK

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldal, Ramazan Bayramı'ndan sonra buğday hasadının başladığı bölgelerde kendilerinin de ürün alımına başlayacaklarını belirterek, "Biz de sahada tüm noktalarda alım yapacağız. 10 gün içinde de ücretlerini ödeyeceğiz" dedi. Son iki yıldır hasat döneminden önce kurumun görev alanına giren ürünlerle ilgili alım fiyatını açıkladıklarına işaret eden Güldal, "Böylece üreticinin sezona fiyatları bilerek girmesini sağlıyoruz. Üreticiye, TMO'nun verdiği fiyat, serbest piyasa fiyatı ile dünya piyasası rakamlarını değerlendirerek, kendisine göre satış ve pazar politikası izlemesi için imkan yaratıyoruz" diye konuştu. Güldal, açıklanan buğday fiyatlarına ek olarak yüzde 3 kalite primi verdiklerini, ayrıca Tarım ve Orman Bakanlığı'nın hububat desteği, lisanslı depo desteğiyle birlikte ekmeklik buğdayda ton başına 1650 lira olarak açıklanan fiyatın 2 bin lirayı bulacağını anlattı. Randevulu sistemle çalışılacak alımların 260 noktada ve 125 lisanslı depoda gerçekleşeceğini bildiren Güldal, "Biz de sahada tüm noktalarda alım yapacağız. 10 gün içinde de ücretlerini ödeyeceğiz. Hasat başlayan yerlerde alım noktaları da açılacak" ifadesini kullandı.

BM: Küresel ekonomi yüzde 3,2 daralacak

BM, küresel ekonominin COVID-19 salgınının etkisiyle bu yıl yüzde 3,2 daralacağını öngördü.

13 Mayıs 2020

Birleşmiş Milletler (BM), küresel ekonominin yeni tip koronavirüs (COVID-19) salgınının etkisiyle bu yıl yüzde 3,2 daralacağını öngördü.

BM, 2020'nin ikinci yarısını kapsayan Dünya Ekonomik Durumu ve Beklentiler Raporu'nu yayımladı.

Raporda, küresel ekonominin, COVID-19 salgınının etkisiyle bu yıl yüzde 3,2 oranında keskin bir daralma göstereceği tahmin edildi.

Ekonomideki küçülmenin 1930'lardaki Büyük Buhran'dan bu yana en keskin daralma olacağına dikkat çekilen raporda, küresel ekonominin salgın nedeniyle 2020 ve 2021'de yaklaşık 8,5 trilyon dolarlık kayıp yaşamasının ve son 4 yıldaki kazanımların yok olmasının beklendiği belirtildi.

34 milyondan fazla kişi aşırı yoksulluğa itilecek

Raporda, gelişmiş ekonomilerinin bu yıl yüzde 5 küçüleceği, 2021'de ise yüzde 3,4 oranında, ılımlı ve kaybedilen üretimi telafi etmeye yetecek kadar büyüme göstereceği öngörüldü. BM'nin raporunda, gelişmekte olan ekonomilerin ise bu yıl yüzde 0,7 daralacağı, 2021'de yüzde 5,3 büyüyeceği tahmin edildi.

Küresel talepte keskin bir azalmanın olduğuna ve tedarik zincirinde bozulmalar yaşandığı vurgulanan raporda, uluslararası ticaretin de bu yıl yaklaşık yüzde 15 daralacağı tahminine yer verildi.

Raporda, COVID-19 salgınının yoksulluk ve gelir eşitsizliğini de artırdığına dikkat çekilerek, salgınının bu yıl büyük ihtimalle 34,3 milyon kişinin "aşırı yoksulluk" sınırının altına düşmesine neden olacağı ve yoksulluk oranındaki artışın yüzde 56'sının Afrika ülkelerinde gerçekleşeceği ifade edildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan İş Bankası talimatı!

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın önceki gün yapılan MYK toplantısında CHP'nin İş Bankası hisselerini yeniden gündeme getirdiği öğrenildi.

Video koferansla gerçekleştirilen toplantıda Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın ekonomi sunumu sırasında CHP'nin İş Bankası hisselerinin Hazine'ye devri konusu yeniden gündeme geldi. Konuyla ilgili hazırlıklarını koronavirüs salgını öncesi sürdüren AK Parti Genel Başkan Yardımcıları Hayati Yazıcı ile Nurettin Canikli son durumla ilgili bilgilendirme yaptı. Erdoğan da bu hisselerin Hazine'ye devrini sağlayacak düzenlemenin geciktirilmeden Meclis'e getirilmesini istedi.

İstisna yasa planlanıyor

AK Parti'nin, CHP'nin İş Bankası'ndaki hisseleri ile ilgili kurduğu komisyon, anayasa, uluslararası hukuk, medeni hukuk ve siyasi partiler mevzuatı üzerinde dört kollu bir çalışma yürütüyordu. 1953'te 6195 sayılı Kanun'la Atatürk'ün vasiyetine rağmen tüm mirasını Hazine'ye devreden Demokrat Parti'nin (DP) yöntemi üzerinde duran AK Parti, 1963'te söz konusu yasa Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edildiği halde DP'ninkine benzer "medeni kanun istisnası" özel bir yasa hazırlamayı planlıyor.

CHP'li Erdoğan Toprak'tan kimsenin cevabını veremediği soru: Paralar nerede

14.05.2020 09:47

AKP iktidarının korona virüsün ekonomiye etkilerini azaltmak için yaptığı maddi yardımın 240 milyar liraya ulaştığını açıklamasının ardından, yapılan yardımların nereye gittiği merak konusu oldu. Konuyla ilgili bir paylaşım yapan CHP Genel Başkan Danışmanı Erdoğan Toprak, söz konusu desteğin nereye gittiğini sordu.

AKP iktidarının korona virüs salgınının ekonomiye etkilerini azaltmak için açıkladığı desteklerin nereye gittiği merak konusu oldu. Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, geçtiğimiz gün yaptığı açıklamada “Yapılanları en iyi siz iş insanlarımız biliyorsunuz. Covid-19 pandemisi ile mücadelede devreye aldığımız Ekonomik İstikrar Kalkanı adımlarımızın maddi tutarı 240 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bu miktar, milli gelirin yüzde 5'i civarındadır” ifadelerini kullanmıştı.

“DESTEKLER NEREYE GİTTİ”

Konuyla ilgili bir paylaşım yapan CHP Genel Başkan Başdanışmanı ve İstanbul Milletvekili Erdoğan Toprak, Bakan Albayrak'ın açıkladığı 240 milyar liralık desteği nereye gittiğini sordu. Twitter hesabından bir paylaşım yapan Toprak şu ifadeleri kullandı:

“Emekliye yıllarca çalışıp hak ettiği maaşı bayramdan 3 gün önce ödemekle övünenlerin, ‘240 milyara ulaştı’ dediği destekler nerede-kime gitti? Milyonlarca, işsiz, emekli, işyeri kapanan, ücretsiz izne çıkarılana düşen pay 4,4 milyar! Dağıtılanın %2’si bile değil!”

Alaattin AKTAŞ

14 Mayıs 2020

Yabancı çıkışı+cari açık; kaynak Merkez Bankası

Mart ayında 5 milyar dolara yakın cari açık verdik ama bu cari açığı kapatacak döviz girişi olmadığı gibi aksine finans hesabından da çıkış yaşandı. Peki döviz nereden mi bulduk? Merkez Bankası rezervi ne güne duruyor!

Mart ayında Merkez Bankası rezervinden tam 16.6 milyar dolarlık kullanım gerçekleşti. Döviz bir şekilde yarattık ki harcadık. Yani döviz bulduk ki cari açık verdik ve çıkmak isteyen yabancıya döviz sağlayabildik.

Mart ayında hem 4.9 milyar dolar gibi yüklü bir cari açık verdik, hem de yabancı yatırımcı Türkiye’den çıkmaya devam etti. Yabancı yatırımcıların finans hesabında izlenen çıkışı bir ayda 7.7 milyar doları buldu.

Bu köşede 7 Mayıs’ta şehir efsanesi kıvamında bir ekonomi efsanesinden söz etmiştik. O yazımızda “Cari açığı finanse edemezsek” kaygısının ne kadar yersiz olduğuna vurgu yapmış, döviz bulunamazsa zaten cari açık verilemeyeceğine dikkat çekmiştik.

İşte Merkez Bankası’nın dün açıkladığı mart ayı verileri cari açıkla ilgili adeta ders niteliğinde bir tablo sundu bize...

Girişte de belirttik; martta 4.9 milyar dolar açık verdik. Ancak bu açığı finanse edecek bir döviz girişi olmadığı gibi tam tersine 7.7 milyar dolarlık da çıkış yaşandı.

Peki döviz nereden bulduk, bu açığı ve döviz çıkışını nasıl finanse ettik?

Merkez Bankası ne güne duruyor! Mart ayında Merkez Bankası rezervinden tam 16.6 milyar dolarlık kullanım gerçekleşti.

Dikkat edelim; bu tutar, cari açık ve döviz çıkışı toplamından fazla.

Ŗu durumda Merkez Bankası'ndan kullanılan dövizin kalanı nereye gitmiş olabilir? Hani meşhur net hata ve noksan kalemi var ya, pozitif olduğunda valiz valiz para geldiği gibi tuhaf yorumlara konu olan, bu sefer o kalemde 4 milyar dolarlık çıkış gerçekleşti. Tabii ki çıkış valizlerle para götürüldüğü anlamına gelmiyor; hesabı denkleştirmek için bu kalem kullanılıyor. Bir süre sonra ödemeler dengesi verileri revize edilecek; mart ayında negatif 4 milyar dolar olan net hata ve noksan da muhtemelen azalacaktır.

Marttan sonra ne beklenmeli?

Herhalde öncelikle söylenmesi gereken Merkez Bankası'ndan artık bundan sonra bir ayda öyle martta olduğu gibi 17 milyar dolara yakın döviz kullanılamayacağı gerçektir.

Hani geçenlerde de vurguladık; olmayan para harcanmaz. En başta Merkez Bankası'nın bir ayda bir 17 milyar daha kullanılabilecek durumu yok. Zaten swap işlemleriyle emaneten alınan döviz harcanıyor. Buna dikkat etmek gerek.

Dolayısıyla marttan sonra artık Merkez Bankası rezervinden çok daha az kullanım gerçekleşmiştir. Yani kullanabileceğimiz döviz daha azken çok cari açık verilmesi ve yabancının aynı hızda çıkmaya devam etmesi pek mümkün görünmemektedir.

Eğer elimizde kullanabileceğimiz daha az para varken dövize talep, ister ithalat, ister yabancı çıkışı cephesinde aynen sürüyor olsaydı döviz kuru çok daha yukarı giderdi.

Dış ticaret açığı geçen yılın üstünde

Dış ticaret açığı ilk çeyrekte aylık ortalama 3 milyar dolar civarında gerçekleşti. Marttaki açık ise 5 milyar dolara yakın; ki üç ay ortalamasını yukarı çeken de zaten mart ayı oldu.

Nisandaki ticaret açığı geçici verilere göre 4 milyar dolar. Hem ihracatın, hem ithalatın gerilemekte olduğu göz önüne alınırsa açığın bu dolaylarda seyredeceği söylenebilir. Açık yataya yakın seyredecek gibi görünmekle birlikte geçen yılın üstünde oluşacak, o kesin. Çünkü geçen yıl bu ayları çok düşük açıkla geçmiştik.

Yabancı çıkışı da nisan ayında en azından şubat ve marta göre biraz hız kesti. Çünkü yabancının Türkiye'de satabileceği hisse senedi ve devlet iç borçlanma senedi de neredeyse kalmadı ki...

Dolayısıyla bir yandan görece düşük ticaret açığı, bir yandan da yabancı çıkışının yavaşlaması ve belki de hatta önümüzdeki dönemde yüksek kur-düşük fiyattan

yararlanmak isteyenler sayesinde girişin yeniden başlaması yakın gelecekte Merkez Bankası rezervine çok daha az başvurulacağı anlamına gelebilir.

Ne var ki pek olabilir gibi görünmüyorsa da yüksek cari açık vermeye devam edebiliriz; yabancıların çıkışı da yeniden hız kazanabilir. Ancak bu iki yolla mümkün olabilir. Ya Merkez Bankası yeniden rezerv biriktirir ve bu rezerv kullanılır ya da rezerv yetersiz kalırsa döviz talebi devam ettiği için kur tırmanıp gider.

Bir ayda Merkez Bankası rezervinden 16.6 milyar dolar kullanıldı (Milyon dolar)

	Mart		Ocak-Mart		Yıllıklandırılmış	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
A-Cari işlemler hesabı	-4.923	-120	-7.644	-416	1.463	-5.328
a-Dış ticaret dengesi	-4.289	-738	-9.492	-2.718	-23.416	-26.141
İhracat	13.473	16.440	43.042	44.849	180.477	180.001
İthalat	17.762	17.178	52.534	47.567	203.893	206.142
b- Diğer	-634	618	1.848	2.302	24.879	20.813
B-Sermaye hesabı	-3	-1	-13	26	-5	54
C-Finans hesabı (net) (a+b)	-8.913	-1.531	-10.530	-1.633	-8.340	1.318
a-Finans hesabı (brüt)(*)	7.676	1.571	5.993	-4.716	4.942	7.903
Doğrudan yatırımlar	-796	-810	-2.037	-1.997	-5.547	-10.184
Portföy yatırımları	5.498	-781	6.338	-8.702	16.286	-3.067
Diğer yatırımlar	2.974	3.162	1.692	5.983	-5.797	21.154
b-Rezerv varlıklar(**)	-16.589	-3.102	-16.523	3.083	-13.282	-6.585
D-Net hata ve noksan	-3.987	-1.410	-2.873	-1.243	-9.798	6.592

(*) Döviz girişi yükümlülük artışı anlamına geldiği için negatif, çıkış ise yükümlülük azalışını gösterdiği için pozitif işaret alıyor.

(**) Eksi, rezervden kullanımı, artı rezerve ekleme yapıldığını gösteriyor.

Rüştü BOZKURT

14 Mayıs 2020

Tarım sektöründe “cephanesiz” savaşıyoruz

COVID-19 salgınının “görünmez gücünün” insanlık gündemini değiştireceğinden kuşku yok ama gereken dersleri alacağımızın da garantisi yok. Önümüzdeki günlerde, iklim değişikliğine çok farklı pencereden bakarak, daha derinliğine uluslararası işbirliği yapılmasını talep edenler artacak. İçme-kullanma ve sanayi suyu ihtiyacının karşılanma biçimi ve kullanım verimliliği alabildiğine sorgulanacak. Enerji üretimi ve kullanımı bütün toplumların öncelikli sorunlarından biri olacak. Sağlık hizmetlerinin örgütlenmesi, kapasite ve teknik imkanlarına erişebilirlik konusu sıcak gündemin ilk maddelerini oluşturacak. İnsanların evleri ile işyerleri arasında hızlı, güvenli ve konforlu gidip gelebilmesini sağlayan, özellikle toplu taşıma sistemlerinin kapasite ve teknik imkanlarını artırmaya yönelik yatırım talepleri yükselecek. En başta da, insanların canını korumasının temel girdisi olan “gıda güvenirliliği bağlamında tarım ve hayvancılık politikaları ve uygulamaları” sorgulanacak.

“Yeni normal” ararken, “ciddi fikirlerin yerini sloganların almaması” gerekiyor. Tarım ve hayvancılık bağlamında gıda sorunlarını tartışırken de Güven Sak’ın 23 Nisan’da çıkan kapsamlı yazısındaki saptamalarını dikkate almalıyız: “Türkiye’nin kentleşme oranı Almanya kadar oldu. Dün memleket, kırdan kente göç sayesinde kendiliğinde büyüyordu. Kırdan gelenler şehirde sanayi ve hizmetler sektöründe çalışmaya başlayınca verimlilikleri üç kat artıyordu.” Saptamalarına bir ekleme daha yapıyordu: “Şimdi artık her sektörde verimlilik artırmak için ayrı ayrı adımlar atmak, mevcut statükoyu değiştirmek gerekiyor.”

Tarım ve hayvancılıkta verimlilikleri artırmak için yapılacak ilk iş, bugüne kadar alınan önlemlerin niçin yaratmak istediğimiz sonuca bizi götürmediğini sorgulamaktır. Sektörün hayati olduğuna kimsenin kuşkusu yok. Gıda üretiminde geçmişten farklı bir verimlilik yaratmak istiyorsak, geçmişi sorgulamak hepimizin sorunudur.

Bütün suçu “yönetici hatalarında” arama kolaycılığı bizi bir yere götürmedi. Anadolu’da yaygın bir söz vardır: “Karpuz keserek yürek ferahlamıyor!”. Bir başkasını

“günah keçisi” ilan etmek, “yetmezliğin itışı, ihtirasın çekişinin” kapanına tutulmak, popülist kolaycılığın seline kapılmak olur.

Tarım ve hayvancılıkta verimliliği artırmak için metodumuzu, modelimizi ve projelerimizi paylaşmıyorsak; eleştiri hakkımızı kötüye kullanmış oluruz. Kendi adama, tarım ve hayvancılıkla ilgili yazdıklarımı ve söylediklerimi uzmanlık bilgisi olanların huzurunda sorgulanmasını çok isterim. Eğer tarım ve hayvancılıkta yeni şeyler söyleyecek, yeni iş yapma metotları geliştireceksek, ilgili olanlar şu sorunun yanıtını vermeli: “Tarım ve hayvancılıkla ilgili envanterlerimiz yeterli mi, ortalıkla dolaşan verilerin ne kadarı doğru? Bugün erişebildiğimiz tarım ve hayvancılık verileriyle herhangi bir yatırım fizibilitesi yapmak mümkün mü?” Korkusuz ortamlarda bu soruyu onlarca insana yönelttiğimde tek bir kişi bile “olumlu” yanıt vermedi, veremedi. Ülkemizde bugünkü envanterler, derlenen veriler, üretilen bilgilerle tarım ve hayvancılığın sorunlarına çözüm aramak, cephanesi olmayan askerden zafer beklemek gibidir. Belki zafer kazanılır, ama “Pirüsvari zafer” olur. Diyeceksiniz ki, yıllardır aynı şeyi yazıyor ve söylüyorsunuz. Doğrudur, sorunun kök nedeninin üzerine gidilmemiş, gerekli adımlar atılmamışsa, onun fikr-i takibini yapmak görevimiz değil mi?

İçtenlikle birilerinin beni, verilerimizin yeterli olduğunu; benim eksik kaldığımı ikna etmesini bekliyorum... Aksi halde, ayıklanmış verinin temel girdi haline geldiği günümüzde, sağlıklı veri olmaksızın tartışma yapmamız, başkalarını kandırmamızın ötesinde kendimizi kandırmak olur ki, bu bir insanın kendine yapacağı saygısızlığın en büyüğüdür.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Demet Akalın ne zaman şarkı söyleyecek

14 Mayıs 2020

Normalleşme sürecinde en çok “Düğünler ne zaman yapılacak”, “Camiler ne zaman açılacak”, “Bu sene tatile gidebilecek miyiz” gibi sorular geliyor. Bir de sanatçılarımızın durumu var tabii. Demet Akalın sahneye ne zaman çıkacak?

Devletin bir normalleşme takvimi var. Ona bakarak cevap vereceğim. 1

Haziran’dan itibaren sokağa çıkma yasağı kaldırılıyor.

NİKÂH HAZİRANDA DÜĞÜN TEMMUZDA

Nikâh salonları 1 Haziran’dan itibaren açılıyor. Genç çiftlerimize şimdiden mutluluklar dileyelim. Ancak düğün salonları için biraz beklemek gerekecek. Artık Erik Dalı mı oynarlar, dansı mı tercih ederler orasını bilemeyeceğim ama düğünler için 1 Temmuz’a kadar sabredecekler.

PİKNİKÇİLER, AZ KALDI

Yüzme havuzları, kaplıcalar, spor merkezleri ve çay bahçeleri için de bayram sonrasını beklemek gerekecek. Çok değil, 15 Haziran’dan itibaren piknik alanları açılıyor, mangal keyfi başlıyor.

CAMİLER NE ZAMAN AÇILACAK?

Cuma namazı kılmak için sabırsızlananlar 12 Haziran’da cuma namazını kılabilirler. Ama bir şartla. Öyle cami içinde safları sıklaştırarak değil, cami dışında açık alanlarda kılınabilecek. Vakit namazları ise camilerin içinde sosyal mesafe kuralına dikkat ederek ve maske kullanmak şartıyla kılınabilecek.

HAC NE ZAMAN?

Hac hazırlıkları hemen Ramazan Bayramı’ndan sonra başlıyor. Ancak haccın olup olmayacağına Suudi Arabistan’daki gelişmelere göre karar verilecek. Peki umre ne olacak? Umre için 1 Eylül tarihi esas alınarak hazırlıklar yapılacak.

TATİLE GİDEBİLECEK MİYİZ?

İple çektiğimiz tatil zamanı geldi. Hemen baştan söyleyeyim: Bu yıl tatile gideceğiz. Ama kurallı tatil olacak. Kuralların ne olacağını Turizm Bakanlığı açıklıyor. 27

Mayıs'ta ise oteller, moteller hatta pansiyonlar müşteri kabul etmeye başlayacak. Bacasız sanayi olan turizmde takvim öngörülenden hızlı işliyor.

Ha, unutmadan söyleyeyim: Yunanistan ve Bulgaristan'la sınırların açılmasının 1 Haziran'a çekilmesi planlanıyor. Hem Yunan adalarında tatil yapacaklar, hem de iki ülkedeki yakınlarını ziyaret edecekleri için iyi haber.

UÇUŞLAR BAŞLIYOR

İç hat uçuşları bayramdan sonra başlıyor. 27 Mayıs'ta sadece iç hat uçuşları değil aynı zamanda turizm bölgelerindeki balon uçuşları da başlıyor. Nevşehir, hadi iyisin. Dış hat uçuşları ise yine aynı tarihten itibaren ama kademeli olarak başlayacak.

DEMET AKALIN'A BİR İYİ, BİR DE KÖTÜ HABERİM VAR

Demet Akalın çok dobra bir sanatçımız. Artık sahne almaları gerektiğini söylemiş ve "Türkiye'nin en çok kazananlarının başında geliyorum ve ben idare edemiyorum" demişti. Cenk Eren ve Işın Karaca da Demet Akalın'a destek vermişlerdi. Bendeniz çok sert çıkmıştı. "Lan bu kadar aç mı kaldınız" demişti. Kendi halinde bir siyasi kulis yazarıyım. Bendeniz'le aralarındaki kavgaya girmek istemem. Ama birçok sanatçı sahnelerin açılmasını bekliyor. Biz de onları dinlemeyi özledik. Başta Demet Akalın olmak üzere, sanatçılarımıza bir iyi, bir de kötü haberim var. Önce iyi haberden başlayayım. 1 Haziran'da oturma düzeni olan konserler başlıyor. Kötü haber ise, oturma düzeni olmayan yerlerdeki konserler için 1 Temmuz'u bekleyecekler. Ondan sonra eller havaya durumu...

BAROLARLA İLGİLİ YENİ GELİŞMELER VAR

Barolarla ilgili düzenleme ilginç bir hal aldı. Salı günü AK Parti MYK toplantısında Cumhurbaşkanı Erdoğan'a alternatif baro ve tekli baro sistemleriyle ilgili bir sunum yapıldı. Biliyorsunuz baroların seçim sistemi ve temsil oranlarını değiştiren bir düzenleme yapılıyordu. Tek baro korunacak ancak nispi seçim sistemi getirilecekti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, geçen hafta gece yarısı çoklu baro sistemi üzerinde de çalışılsın talimatını verince pazartesi günü AK Parti'nin hukukçu kurmayları toplandı. Salı günü de MYK'da her iki alternatifle ilgili bir sunum yapıldı. Erdoğan, çoklu baroya imkân tanıyan bir sistem üzerinde yoğunlaşılması talimatı verdi. Örneğin bin üyeyi bulanın alternatif baro açması gibi 4 alternatif üzerinde duruluyor.

BİRİLERİ FENA İŞLETMİŞ

Türk Mimar ve Mühendis Odalarıyla ilgili düşünülen değişikliklerle ilgili ulaştığım bilgileri paylaşmaya çalışıyorum. Delege sayısı ve şubelerle ilgili bilgilerde ise TMMOB'nin resmi internet sitesindeki verileri esas alıyorum. TMMOB'nin bazı yöneticileri verdiğim bilgilerden yararlanmak ve meslektaşlarını aydınlatıcı bilgiler vermek yerine üst bir dil kullanarak, suçlamayı tercih ediyorlar. Üstenci bir dil kullanıyorlar. Rahatsız edici bir üslup sorunları var. Gazeteci kulis verir, haber yapar. Gerisi siyasi iradenin ve meslek kuruluşlarının işidir. Bunu yapan TMMOB yöneticilerinin kendi resmi internet sitesine bakmadıkları anlaşılıyor.

- 1- Delege sayısı ve şubelerle ilgili bilgi TMMOB'nin resmi internet sitesinde yer alıyor.
- 2- Taslak bizim elimizde diyorlar. Bir taslak oluşmadı ki elinizde olsun. Belli ki birileri sizi fena halde işletmiş.

Tıkanmayı nasıl aşarız?

Esfender KORKMAZ

14 Mayıs 2020

Kur artışının nedenleri açıktır. Genel olarak mesele güven sorunu ve döviz ihtiyacıdır. Aslında ikisi de birbirini tetikliyor.

Neredeyse her ay bir yabancı kurum Türkiye'nin demokrasi ve hukuk alanında geri düştüğünü açıklıyor. Bu durum yabancı sermaye hareketlerini etkiliyor. Corona olmasaydı da zaten son yıllarda yabancı sermaye hareketleri daralmıştı. Demokrasi ve hukuk alanında açıklanan endişeler işin tuzu-biberi oldu.

Söz gelimi daha yeni **The Economist**, "**2019 Demokrasi Endeksi Raporu'nu**" yayımladı. 167 ülkenin değerlendirildiği raporda Türkiye, geçen yılki sıralamasını '**koruyarak**' 110'uncu sırada yer aldı. **Türkiye'nin demokrasi puanı ise 4,37'den 4,09'a geriledi.**

Ekonomimiz bol döviz girişine göre yapılandı. Üretim ve ihracat malı üretimi yüksek oranda ithal ara malına bağımlı oldu. **Döviz bağımlı bir ekonomik yapı oluştu.** Şimdi de cari açık arttı, sermaye gelmiyor tersine sermaye çıkıyor. Borsada yabancı payı Ocak ayında yüzde 65.79 iken Nisan ayında yüzde 58,31'e geriledi. **Dış borçların çevrilmesinde zorlanıyoruz. Dahası Merkez Bankası rezervleri de azaldı.** Kur artmayacakta ne olacak? Aşağıdaki tablo da, Mart ayına kadar olan veriler yer alıyor. Nisan Mayıs'ta bu tablo daha da kötüleşti. **Özetle tıklandık.**

MART 2020 ÖDEMELER DENGESİ (MİLYON DOLAR)

	MART	OCAK MART
CARİ AÇIK	4 923	7 644
DIŞ TİCARET AÇIĞI	4 289	9 492
DOĞRUDAN NET YATIRIM GİRİŞİ	796	2 037
PORTFÖY YATIRIMLAR NET ÇIKIŞ	5 498	6 338
YURT DIŞI TAHVİL NET GERİ ÖDEME	81	122
YURT İÇİ BANKALARIN DIŞ MUHABİRLERİNDEKİ DÖVİZ VARLIĞINDA AZALMA	644	1 799
YURTDIŞI BANKALARIN YURT İÇİNDEKİ MEVDUATLARI DA AZALMA	2 565	-614
YURTDIŞI KREDİLERDE NET GERİ ÖDEME	572	2 882
MERKEZ BANKASI REZERVLERİNDE AZALMA	16 589	16 523

Elbette başarılı bir ekonomi yönetimi olsaydı, bu günlere gelmezdik. Ama madem geldik, artık geldiğimiz ortada, şimdi mesele tıkanmayı nasıl aşarız? sorusuna cevap aramaktır.

1) Öncelikle Türkiye, demokrasi ve hukuk alanında iyi niyet kararları almalıdır. Avrupa Birliği ilişkilerini zorlamalıdır. Ciddi planlama yapmalıdır. Pozitif bir algı yaratmalıdır.

2) Kısa zamanda döviz bulmalıyız. Döviz bulmak için birçok yol mevcuttur.

*** Hazine yurt dışında tahvil satar. Devlet yeni dış borç alabilir. Yüksek faiz vermek zorunda kalır.** Yüksek faiz verince dış borç bulmak zor değil. Çünkü CDS bir nevi sigortadır. Dün Türkiye'nin beş yıllık tahvilleri CDS oranı 595 baz puan idi. Türkiye dünyanın en yüksek faizi ile dış borç alabilir ve fakat döviz girişli olmazsa bu günkü tıkanmanın maliyeti daha yüksek olabilir.

* ABD 'den FED swap hattına dahil olursak, kısmi bir rahatlama sağlayabiliriz. Dolar likidite swap hatları, ABD finans piyasaları üzerinde yurt dışındaki mali baskılardan kaynaklanan riskleri dolar vererek azaltmak üstüne tasarlandı. Koronavirüs salgını öncesinde Fed'in swap hattına dahil olan ülkeler Kanada, İngiltere (BoE), Avrupa (ECB), Japonya (BoJ) ve İsviçre Merkez Bankaları olarak sıralanıyordu. 19 Mart sonrası bu anlaşmaya Avustralya, Brezilya, Danimarka, Kore, Meksika, Yeni Zelanda, Norveç, Singapur ve İsveç Merkez Bankaları da dahil edildi. Avustralya, Brezilya, Güney Kore, Meksika, Singapur ve İsveç'e 60'ar milyar dolar; Danimarka, Norveç ve Yeni Zelanda'ya da 30'ar milyar dolar likidite sağlanacağı açıklandı.

* IMF'den yapılan açıklamaya göre; üye olan **189 ülkeden 100'ü koronavirüs salgınının yayılmasının yavaşlatılması ve ekonomik etkilerinin hafifletilmesi için IMF'den destek istedi.** Bizim iç siyasi hesapları bırakarak, IMF'ye destek başvurusu yapmalıyız.

* Kamu bankalarının durumu düzeltilerek hisse senetleri kısmen yabancıya, kısmen de yerli sermayeye olmak üzere döviz karşılığı satılabilir. Tarım ve esnaf desteklerinde faiz farkını hazine başka bankalara da verebilir.

Sonuç olarak; ekonomi de kim çok bağırırsa o kazanmıyor. Kim akıllı olursa o kazanıyor.

İbrahim Kahveci

Mesele siyaset değil ÜLKE

Farklı düşünce ve farklı politikalar aslında ülkelerin de birer zenginliğidir.

Mesela 2001 krizi ardından MHP ve Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin olduğu Hükümet IMF eşliğinde Kemal Derviş'i Ülkemiz ekonomi yönetiminin başına çağırdılar.

Derviş “Güçlü Ekonomiye Geçiş” programı ile mali yapıları güçlendirici bir reçete yazdı. O program kamu açıklarını kapatmayı ve borçlanma ihtiyacını düşürmeyi amaçlıyordu. Ve miadı da 3-5 yıl sonra dolmuştu.

Ama AK Parti Hükümetleri bir türlü “Güçlü Ekonomiye” geçemedi. Yani bir türlü borç kapayıcı programdan üretime yönelik programa geçemedi. Hatta yeni bir ekonomi programı bile yazamadılar.

Ama bunlar bugün yaşadığımız sorunlar yanında sadece küçük detaylardır.

Mesela Derviş 2001’de geldiğinde en fazla öncelik verdiği konulardan birisi de İHALE sistemiydi.

Devletin ihalelerini siyasetin etkisinden kurtarmayı amaçlayan bu program, AK Parti döneminde maalesef nerede ise her ay değişikliğe uğradı.

Böyle bir değişiklik olmasaydı bir elin parmakları ile sayılı ‘Hazine Garantili Müteahhitlere’ bu 83 milyon çalışacak olmazdı herhalde.

Ama bu detaylar da o kadar önemli değil.

Şimdi diyorlar ki, sol partiler sağ partilerle görüşüyor, ya da tam tersi. Efendim nasıl onlarla görüşülürmüş?

Saadet Partisi lideri Sn Temel Karamollaoğlu CHP Lideri Sn Kemal Kılıçdaroğlu ile nasıl görüşürmüş?

Bakınız bir nokta gözlerden kaçıyor: Bugün ülkemizde temel mesele siyaset ve siyasi partiler olmaktan çıkmıştır.

Ülkenin sorunları o kadar ağırdır ki, bu sorunların çözümü için farklı fikir değil, tek bir fikir gerekiyor.

Önceki gün Ali Babacan'da ifade etti. Bu sistemde 2023'e gidilemez.

Gidilir ama çok ağır faturalar ödenerek.

Bakın şu anda bile işsiz sayısı 4,2 milyon kişi. Ama son 1 yılda iş aramaktan umudunu kesip eve kapanan 1 milyonu da eklediğimizde işsiz sayıcı 5,2 milyon kişi oluyor. Kısaca gerçek işsizlik oranımız 13,6 yerine 16,8 diyebiliriz.

Sorun sadece 'stok sorun', yani an itibari yaşanan sıkıntılar değildir. Asıl sorun 'akım sorunların' birikmesidir. Hatta çok daha temel sorun ise 'açığa çıkmamış' sorunlardır.

Stok sorunda Hazine Garantileri borç hanesinde görülmediği için iç borç oranımız kamuda düşük görülmektedir. Hatta Hazine garantileri eklense dahi iç borç stoku 2001 öncesine ancak gelir.

Ama gelir ve gelir yaratma açısından baktığımızda asıl sorunu görüyoruz.

Burada temel mesele şu: 2010-2016 arasında yabancı sermayenin finanse ettiği açıklar ile bir harcama kalıbı oluşturduk. Hatta o yabancı sermayenin daha da artacağı varsayımı üzerinden resmen Hazine garantili giderler verildi.

Bugün ne yabancı geliyor ne de yerli yatırım yapıyor. Kronik bir sistemsel sorunla da karşı karşıyayız. Ülkede güven sorunu hat safhada...

GÜVEN sorunu o kadar yüksek ki, bazı özel sektör şirketleri bile kocaman TC Devletinden daha ucuza borçlanıyor. Veya tersini söyleyelim: Devletimizin borçlanma riski şirketlerin borçlanma riskinden daha yüksek.

Bakın dün mart ayı ödemeler dengesi verileri açıklandı. 21 Nisan günü "Kaçılan ülke..." başlıklı yazımda bunların olacağını belirtmiştim. Sadece bir ayda ülkemizden çıkan döviz 16,5 milyar dolar.

Gelinen ülke değiliz artık, kaçılan ülkeyiz.

Ve bir ülkeden kaçılıyorsa orada yeşil ot bile bitmez. Yani kronik yüksek işsizlik, fakirlik artık kaderimiz.

O nedenle ağacın dalları olarak gördüğüm farklı fikirleri konuşmuyoruz. Onun için ağacın gövdesi olarak gördüğüm devletimizin ve inanç dünyamızın yıkılan sorunları için birlik olmamız gerekiyor.

İşte o nedenle mesele siyaset değil, mesele ülkemiz diyerek farklı fikirleri bir kenara bırakan liderler birlik yaparak temel sorunu çözmeye çalışıyor. Bilmem anlatabildik mi?

14 Mayıs 2020, Perşembe **BAŞYAZI MEHMET BARLAS**

Önlemler azalınca bazı illerde salgın tırmanmaya başladı

Koronavirüs salgınına karşı alınan önlemler ve özellikle evden çıkma yasakları hepimizi bıktırmaya başladı. Ama bunların kaçınılmaz olduğunu gelişmeler doğruluyor. AVM'lerin girişinde kuyruk oluşmasına ilişkin kurmaylarından rapor alan Cumhurbaşkanı Erdoğan **"Bazı yerlerde tam olarak kurallara uyulmadığına dair görüntüler var. Daha sıkı tedbirler almak zorunda kalırız."** diye konuşunca, bu **"bazı yerler"**in ne olduğuna ilişkin haberler dikkati çekti. Gerçekten de Anadolu'daki bazı illerdeki rehabet sağık uzmanlarını endişelendiriyor. Batman, Kars, Uşak, Düzce, Gaziantep, Van, Adıyaman, Rize ve Zonguldak gibi illerde vaka sayıları alarm vermeye başladı.

Batman endişelendiriyor

Alınan önlem ve uygulanan yasaklara rağmen vaka sayısının arttığı illerin başında Batman geliyor. 3 Nisan'da 9 olarak açıklanan vaka sayısı büyük bir artışla bu hafta 450'ye kadar yükseldi. Batman Valisi Hulusi Şahin, kentte artan koronavirüs vakalarına dikkati çekerek, radikal kararlar almak zorunda olduklarını ve Ramazan Bayramı'nda sokağı çıkma yasağı uygulanması için hükümete öneride bulunabileceklerini söyledi.

Uşak'ta durum ciddi

Nüfusa göre koronavirüs vakasının en çok görüldüğü yerlerden biri olan Uşak'ta da manzara aynı. 2 Nisan'da 38 olarak kayıtlara geçen vaka sayısı son dönemde yükselişe geçti. 367 bin nüfuslu kentte 2 bin 950 test yapıldı. Toplam vaka sayısının ise 441 olduğu açıklandı.

Van'da salgın tırmanıyor

Van Valisi ve Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Emin Bilmez, kentteki vaka artışı ile ilgili açıklamalarda bulundu. İran'da ilk vakalar açıklanınca endişe duyduklarını belirten Bilmez, **"Türkiye'nin, bizim de endişemiz bu hastalığın İran'dan Van'a, Van'dan da Türkiye'ye yayılabileceğiydi. Bu nedenle sınırda alınabilecek tüm önlemleri almaya başladık. Fakat kırsalda kurallara uymayanlar yüzünden vaka sayısında da artış yaşandı. Şu an hastanemizde yatan 120 civarında hastamız var. Yoğun bakımda ise 3 hastamız var. Vaka sayımız da 390 oldu"** diye konuştu.

Nusaybin raporu

Mardin'in yumuşak karnı ise Nusaybin ilçesi oldu. Bugüne kadar 8 kişinin koronavirüsten dolayı hayatını kaybettiği ilçede 50 kişi de pozitif vaka olarak kayıtlara geçti. 3 Nisan'da Mardin genelinde açıklanan vaka sayısı 50 iken, Nusaybin şimdi tek başına bu sayıyı solladı. 3 kırsal mahalle ve şehir merkezinde çok sayıda evde karantina uygulanıyor.

Çin'de ikinci dalga

Bu arada koronavirüs salgınının ortaya çıktığı Çin'de ikinci dalga endişesi artıyor. Jilin bölgesinde yer alan, 4 milyondan fazla nüfusuyla Jilin şehri koronavirüs (Covid- 19) nedeniyle sınırlarını kapatırken, toplu taşımayı da askıya aldı.

Jilin yerel yönetiminden yapılan açıklamada; Jilin'deki tüm sinemalar, kapalı spor salonları, internet kafeler ve diğer kapalı alandaki eğlence mekanlarının derhal kapatılması ve eczanelerin tüm ateş ve antiviral ilaç satışlarını bildirmesi gerektiği belirtildi. Jilin ve Shulan şehri Çin'in, Rusya ve Kuzey Kore ile sınırları olan Jilin bölgesinde bulunuyor.